

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ
В ІННОВАЦІЙНИЙ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Т.П. Василенко

Національний університет харчових технологій

Конкурентоспроможність підприємств вітчизняної цукрової галузі визначається, в першу чергу, необхідністю постійних інноваційних змін в їхній

виробничо-господарській діяльності. Особливе значення інноваційно-інвестиційні проекти мають як внаслідок застарілості технологічної бази більшості підприємств галузі, так і актуалізації проблеми забезпечення економічної та енергетичної безпеки України.

Необхідність забезпечення стійкого розвитку вимагає інноваційних шляхів ведення бізнесу та управління ним. Систематичний моніторинг та аналіз ефективності використання енергії потребує інтеграції з фінансовою оцінкою ефективності, а цього не можна досягти без складного інструментарію для управління даними з енергоефективності. З точки зору інноваційних рішень з управління енергоефективністю слід говорити про адекватне методологічне забезпечення, яке:

- дозволяє підприємствам визначати ефективність, консолідувати ресурси та підвищувати продуктивність з допомогою бенчмаркінгу;

- забезпечує достовірність даних шляхом використання аналогічних фінансовій сфері методів, консолідує дані та звітність у відповідності з різними принципами, протоколами та вимогами.

Застосування енергоекономічного менеджменту в галузі та на підприємстві – це інноваційне рішення, пов'язане з модернізацією існуючих методів управління, а також самої психології управління енергоспоживанням та енерговитратами. Необхідно подолати застарілу управлінську практику, за якої бізнес-процеси з управління споживанням енергоресурсів об'єднані з процесами експлуатації основного технологічного обладнання та системою енергопостачання підприємства (з технічною діяльністю енергослужб). Синергізм окремих видів діяльності компаній та підприємств визначає стратегічні переваги, які виникають в результаті об'єднання кількох компонентів стратегії підприємства в одне ціле. В результаті комплексний ефект від впровадження комплексних інноваційно-інвестиційних процесів стає більшим, ніж сума окремих, не пов'язаних між собою, інвестиційних проектів.

До елементів синергетичного ефекту енергетичного менеджменту в області фінансової діяльності підприємств можна віднести наступні: покращення фінансових показників за рахунок прямої економії всіх видів енергоресурсів; скорочення витрат, визначення та усунення неефективних витрат; підвищення фінансової прозорості діяльності організації; гарантоване інвестування в проекти з енергозбереження; забезпечення інвестиційної привабливості та зростання вартості (капіталізація) корпорації.

Враховуючи синергетичний характер енергетичного менеджменту, перевагу під час аналізу ефективності інноваційно-інвестиційних проектів (ІІП) в енергозбереження слід надавати методам, що дозволяють одночасно враховувати так звані комплексні науково обґрунтовані показники ефективності.

Складність інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств проявляється, перш за все, в розробці інноваційної стратегії. Інноваційні стратегії підприємств є джерелом складних умов для управління (менеджменту), в першу чергу, невизначеності результатів, інвестиційних ризиків. ІІП характеризуються суттєвою внутрішньою невизначеністю,

великою кількістю контрольних очок прийняття рішень та слабкою прогнозованістю параметрів зовнішнього середовища.

Для оцінки ефективності ІІІ в енергоменеджменті на сьогодні використовуються дисконтовані показники: чистий дисконтований дохід, внутрішня норма дохідності, термін окупності з врахуванням дисконтування, індекс рентабельності проекту, потреба в додатковому фінансуванні з врахуванням дисконтування. Однак відкритими є питання порівняння проектів з різними термінами життя, формування оптимального портфеля інвестицій, забезпечення високих оцінок показників рентабельності капіталовкладень. До того ж, врахування факторів невизначеності та ризиків обмежується, як правило, якісним аналізом.

До того ж, застосування традиційних методологій ускладнюється при оцінюванні інноваційних проектів в енергетичний менеджмент ще й тим, що вони не дозволяють врахувати високий рівень невизначеності в прогнозах грошових потоків, а також високий рівень ризику, характерний для всіх етапів інноваційних проектів. Адже, за визначенням, інноваційні проекти мають змінні неординарні грошові потоки, високий рівень невизначеності та дискретності, з однієї сторони, та значні можливості розвитку, з іншої.

Аналіз сучасного досвіду розвинених країн з розробки методологічних засад дослідження інновацій дозволяє розробити сучасну методологію дослідження інноваційної діяльності цукрової промисловості та її окремих підприємств із врахуванням ризиків та невизначеності в умовах сучасного стану економіки держави.

Оцінювання синергетичної (економічної, екологічної та соціальної) ефективності ІІІ в енергозбереженні повинно проводитися у відповідності до міжнародних та адаптованих до них національних стандартів оцінювання ефективності проектів та базуватися на фундаментальних (загальних) та специфічних методологічних принципах. До фундаментальних відносяться: науково-технічна обґрунтованість, можливість моделювання, багатокритеріальність, комплексність, корисність, вимірюваність та співставимість. До специфічних принципів слід віднести, в тому числі: врахування інтересів різних учасників, зміщуваність, очікування, гнучкість тощо.